

Історія

УДК 316.34:321.7(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18863503>

**Молодіжний рух як чинник соціально-політичних трансформацій в Україні
(2013–2014 рр.)**

Добровольська Вікторія Василівна,

доктор наук із соціальних комунікацій, професор,
завідувач кафедри артменеджменту та інформаційних технологій
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв,
провідний науковий співробітник відділу теорії
та історії бібліотекознавства Інституту бібліотекознавства
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського,
Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-0927-1179>

Прийнято: 18.02.2026 | Опубліковано: 28.02.2026

Анотація. Метою статті є аналіз ролі молодіжного руху як чинника соціально-політичних трансформацій в Україні під час Революції Гідності 2013–2014 років. Молодіжні та студентські організації розглянуто як рушійну силу протестного руху, платформи для мобілізації громадян, координації протестних та волонтерських дій, а також формування політичної свідомості та громадянської активності. Методологічну основу дослідження становлять принципи історизму, об'єктивності та міждисциплінарного підходу; використано аналіз наукових публікацій, проблемно-хронологічний, порівняльний та соціокультурний методи, а

також елементи дискурсивного аналізу молодіжних ініціатив. У статті систематизовано механізми впливу молодіжних організацій на суспільну свідомість, мобілізацію та самоорганізацію, зокрема через координацію студентських ініціатив, волонтерську діяльність, участь у протестних акціях та поширення політичної інформації. Акцентовано увагу на взаємодії різних типів рухів — студентських, націоналістичних та євроінтеграційних — що сприяло залученню широких верств молоді до активної громадянської участі. Проаналізовано динаміку розвитку молодіжного руху в критичний період, зокрема процеси організаційної структуризації, радикалізації частини рухів та формування координаційних механізмів, що дозволили швидко реагувати на суспільні виклики. Обґрунтовано, що під час Революції Гідності молодіжний рух став ключовим чинником соціально-політичних змін, вплинувши на формування громадянської ідентичності, патріотичної свідомості та соціальної солідарності серед молоді. Висвітлено роль молодіжних організацій у розвитку волонтерського руху та підготовці молоді до подальшої активної участі у громадському та державному житті, що продовжилось під час російсько-української війни. Наукова новизна дослідження полягає у комплексному аналізі молодіжного руху як чинника соціально-політичних трансформацій, що дозволяє оцінити його роль у мобілізації, самоорганізації, формуванні громадянської активності та розвитку патріотичної свідомості української молоді в умовах суспільної кризи.

Ключові слова: молодіжний рух, Революція Гідності, соціально-політичні трансформації, патріотична свідомість, українська молодь.

**Youth Movement as a Factor of Socio-Political Transformations in Ukraine
(2013–2014)**

Viktoriiia Dobrovolska,

Doctor of Science in Social Communications, Professor,
Head of the Department of Art Management and Information Technologies
of the National Academy of Managers of Culture and Arts,
Leading Researcher of the Department of Theory and History of Library Science
of the Institute of Library Science
of the V. I. Vernadsky National Library of Ukraine,
Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-0927-1179>

***Abstract.** The aim of the article is to analyze the role of the youth movement as a factor of socio-political transformations in Ukraine during the Revolution of Dignity (2013–2014). Youth and student organizations are considered as a driving force of the protest movement, a platform for citizen mobilization, coordination of protest and volunteer activities, as well as the formation of political consciousness and civic engagement. The methodological basis of the study includes the principles of historicism, objectivity, and an interdisciplinary approach; the analysis of scientific publications, problem-chronological, comparative, and socio-cultural methods were used, as well as elements of discursive analysis of youth initiatives. The article systematizes the mechanisms of influence of youth organizations on public consciousness, mobilization, and self-organization, including through the coordination of student initiatives, volunteer activities, participation in protest actions, and dissemination of political information. Attention is focused on the interaction of various types of movements — student, nationalist, and pro-European integration — which facilitated the involvement of broad segments of youth in active civic*

participation. The dynamics of the youth movement during the critical period are analyzed, including processes of organizational structuring, radicalization of certain groups, and the formation of coordination mechanisms that allowed rapid response to societal challenges. It is argued that during the Revolution of Dignity, the youth movement became a key factor of socio-political change, influencing the formation of civic identity, patriotic consciousness, and social solidarity among young people. The role of youth organizations in the development of volunteer initiatives and preparation of young people for further active participation in public and state life, which continued during the Russo-Ukrainian war, is also highlighted. The scientific novelty of the study lies in the comprehensive analysis of the youth movement as a factor of socio-political transformations, allowing an assessment of its role in mobilization, self-organization, civic engagement, and the development of patriotic consciousness of Ukrainian youth in conditions of social crisis.

Keywords: *youth movement, Revolution of Dignity, socio-political transformations, patriotic consciousness, Ukrainian youth.*

Постановка проблеми. Революція Гідності 2013–2014 років стала переломним етапом в історії України, спричинивши масштабні соціально-політичні трансформації. Одним із ключових чинників цих змін був молодіжний рух, який виступив рушійною силою протестів, платформою для мобілізації громадян та формування політичної свідомості.

Попри зростаючий інтерес дослідників до участі молоді в суспільно-політичних процесах, залишаються недостатньо вивченими механізми самоорганізації молодіжних організацій, взаємодія різних типів рухів (студентських, націоналістичних, євроінтеграційних) та їхня роль у координації протестних дій і волонтерської активності. Більшість наукових

робіт зосереджуються або на політичних наслідках революції, або на окремих молодіжних рухах, не розкриваючи комплексного взаємозв'язку між активністю молоді, її ціннісними орієнтирами та соціально-політичними трансформаціями.

Таким чином, постає необхідність у системному дослідженні молодіжного руху як чинника соціально-політичних змін під час Революції Гідності, що дозволить визначити механізми впливу молоді на політичну активність, громадянську мобілізацію та формування патріотичної свідомості.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблематика участі молодіжних організацій у суспільно-політичному житті України є предметом численних політологічних і соціологічних досліджень. Незважаючи на наявність значного масиву наукових робіт, питання комплексного осмислення ролі молодіжного руху як чинника соціально-політичних трансформацій під час Революції Гідності 2013–2014 рр. залишається недостатньо висвітленим.

Дослідження ранніх етапів розвитку молодіжних організацій в Україні показують, що вони виконують важливу роль у формуванні політичної активності та громадянського суспільства. О. Бень [1] розкриває типологію молодіжних громадських організацій та їхні функції, підкреслюючи значення організаційної структури для розвитку активності молоді. М. Орленко [11] і О. Кавилін [5; 6; 7] аналізують процеси інституціоналізації молодіжного сектору та його інтеграцію у сучасний політичний процес.

І. Єрмоленко [4] досліджує роль молоді у формуванні молодіжної політики та визначає механізми її участі у державному управлінні. М. Гуцалова [3] акцентує на проблемах сучасних молодіжних організацій, їхній участі у політичних процесах і механізмах впливу на суспільну свідомість.

Таким чином, ці роботи дозволяють простежити формування організаційних структур молодіжного руху та його інтеграцію у громадянське суспільство, але не дають комплексного аналізу взаємодії різних типів організацій у період кризових подій.

Інший напрям досліджень присвячений участі молоді у протестних рухах та її радикалізації. В. Крисаченко [9] аналізує роль маргінальних і проросійських рухів у період Революції Гідності та їхній вплив на суспільно-політичні процеси. Д. Гороховський, Ю. Михальський і В. Клок [2] досліджують соціокультурні та політичні наслідки Революції Гідності. О. Мозін [10] узагальнює зарубіжні концепції оцінки Майдану, а J. Krapfl та E.K. Burgsdorff von, [17] розглядають Євромайдан і Революцію Гідності у ретроспективі десяти років, підкреслюючи вплив на політичну свідомість молоді.

Дослідження студентської активності демонструють, що молодь відіграла визначальну роль у протестних рухах. Так, О. Кавилін [5; 7] і К. Свиридов [14] аналізують зростання впливу студентів на політичні процеси та громадянську активність, а М. Таран [15] показує трансформацію протестної мобілізації у довгострокові волонтерські і громадські ініціативи.

Окремий напрям досліджень фокусується на соціокультурних ефектах участі молоді та розвитку громадянського суспільства. В. Петрик [12] розглядає вплив політичних криз на політичну культуру українського суспільства, а Н. Родінова [13] аналізує трансформацію культурної ідентичності в контексті Революції Гідності.

У. Palagnyuk та співавтори [19] висвітлюють механізми залучення молоді до громадянської активності та проблеми її інституційного включення, тоді як У. Yurkiv і N. Krasnova [20] акцентують увагу на вплив інформаційного

середовища та цивільної соціалізації на формування громадянської позиції молодого покоління.

Попри значний масив наукових праць, недостатньо комплексно висвітлено молодіжний рух як цілісний чинник соціально-політичних трансформацій, що поєднує інституційні, протестні та соціокультурні аспекти. Особливо актуальним залишається питання взаємодії різних типів організацій, форм їх самоорганізації та впливу на формування громадянської свідомості у постмайданний період. Саме ця проблематика визначає наукову новизну та актуальність представленого дослідження.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Попри значну кількість наукових досліджень, присвячених Революції Гідності 2013–2014 років та ролі молодіжних рухів у суспільно-політичних трансформаціях, питання комплексної оцінки взаємодії різних типів молодіжних організацій, механізмів їх самоорганізації та впливу на політичну активність досі залишаються недостатньо висвітленими. Особливо невирішеними є такі аспекти:

Механізми впливу молодіжних організацій на суспільну свідомість – недостатньо дослідженим залишається, яким чином молодіжні рухи формували ціннісні орієнтири, колективні уявлення та моделі поведінки під час революційних подій, поза рамками традиційних політичних структур.

Роль молоді у процесах мобілізації та самоорганізації – попри наявні емпіричні спостереження, відсутнє цілісне осмислення студентських та громадських рухів як інструменту горизонтальної координації протестних дій і волонтерських ініціатив без централізованого управління.

Динаміка розвитку молодіжних рухів у критичний період – потребує подальшого дослідження змін у структурі, організаційних формах та політичній активності молодіжних організацій під час революції.

Соціокультурні наслідки участі молоді – залишається недостатньо дослідженим вплив активності молоді на формування громадянської ідентичності, патріотичної свідомості та моделей колективної солідарності у суспільстві.

Використання молодіжного досвіду у післямайданний період – наявні дослідження рідко аналізують, як уроки самоорганізації та волонтерської активності молоді вплинули на розвиток громадянської активності та державотворчих процесів у наступні роки.

Таким чином, невирішені частини загальної проблеми зосереджені на необхідності системного та міждисциплінарного дослідження молодіжного руху як чинника соціально-політичних трансформацій, що дозволить визначити його роль у мобілізації, самоорганізації, формуванні громадянської свідомості та патріотичної позиції української молоді під час Революції Гідності 2013–2014 років.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз ролі молодіжного руху як чинника соціально-політичних трансформацій в Україні під час Революції Гідності 2013–2014 років.

Для досягнення цієї мети дослідження вирішує такі завдання:

- провести огляд наукових публікацій щодо молодіжних рухів та студентських організацій;
- визначити механізми впливу молоді на політичну активність, мобілізацію протестних дій та волонтерську діяльність;
- проаналізувати динаміку розвитку молодіжних організацій у критичний період, а також оцінити їхній внесок у формування громадянської свідомості, патріотичної позиції та соціальної солідарності.

Методологічну основу дослідження становить міждисциплінарний підхід, що поєднує загальнонаукові та спеціальні методи аналізу соціально-політичних процесів. У роботі застосовано історико-порівняльний метод для визначення передумов і особливостей розвитку молодіжного руху в період Революції Гідності, соціокультурний метод – для аналізу трансформації громадянських практик і формування колективної ідентичності молоді, а також елементи дискурсивного аналізу, що дозволили дослідити інтерпретації протестної активності у науковому та суспільному дискурсах. Використання зазначених методів забезпечило комплексне осмислення ролі молоді у процесах соціальної мобілізації та громадянської самоорганізації.

Виклад основного матеріалу. Молодь як найбільш активна частина суспільства традиційно виступає одним із ключових рушіїв соціально-політичних змін у державі. О. Кавилін зазначає, що «молодь як соціальна група завжди є активним діячем і творцем соціальної дійсності» [6, с. 69].

Водночас до подій Революції Гідності в Україні спостерігалася відносна відсутність політичної ініціативності молоді та певна її апатичність до суспільно-політичних і державних проблем. Однак зростання суспільної напруги у 2013 р. зумовило різкий сплеск активності молодіжних рухів і студентських організацій.

Проблема зовнішньополітичного вибору України стала чинником поступової активізації молодіжних рухів і організацій. Умови, в яких вони опинилися, сформували підґрунтя для їх подальшої мобілізації, а подекуди й радикалізації. Це пояснюється не лише емоційним піднесенням молоді, а й усвідомленням важливості власної політичної та громадянської участі у вирішенні ключових питань державного розвитку.

Революція Гідності відзначилася певною радикалізацією суспільства, зокрема молоді як його найбільш активного елемента. Аналізуючи діяльність

молодіжних рухів, організацій і об'єднань у період з 21 листопада 2013 р. по 20 лютого 2014 р., варто відзначити тенденцію до поступової радикалізації протестного руху, зумовлену небажанням влади йти на компроміси та застосуванням жорстких силових заходів проти протестувальників.

Студентська молодь, яка формувалася в умовах становлення авторитарного режиму В. Януковича та економічної стагнації, виявила глибоке невдоволення існуючою владною моделлю та відмовою від євроінтеграційного курсу України. Саме прагнення до демократичних змін, соціальної справедливості та європейських цінностей перетворило молодь на рушійну силу протестного руху.

Спроба класифікувати молодіжні рухи та організації 2013–2014 рр. дозволяє виокремити три основні групи: молодіжні рухи, орієнтовані на євроінтеграцію; проросійські молодіжні рухи; націоналістичні організації.

Молодіжні рухи та організації, які підтримували євроінтеграційний курс України, відзначалися високою активністю в інформаційному просторі. Їхнім основним завданням була популяризація європейських і демократичних цінностей у суспільстві. За підтримки окремих політичних сил організовувалися конференції, форуми та публічні зібрання, присвячені обговоренню перспектив європейського та євроатлантичного вибору України. Починаючи з 21 листопада 2013 р., саме ця частина молоді стала основним ядром протестів проти згортання євроінтеграції.

Проросійські молодіжні рухи, зосереджені переважно на сході України, пропагували ідею тісного союзу з Росією, заперечуючи доцільність європейської інтеграції та аргументуючи свою позицію нібито «відсутністю духовних цінностей» у країнах ЄС. Як правило, ці організації мали маргінальний характер [9].

Націоналістичні організації також підтримали протести проти режиму В. Януковича, проте не виступали однозначними прихильниками певного зовнішньополітичного вектору, зосереджуючись переважно на питаннях національної безпеки та державного суверенітету.

Студентство та молодіжні громадські організації, зокрема «Молодий рух», «Демократичний альянс», ГО «Асоціація молодіжних громадських ініціатив та організацій», ГО «Фундація регіонального розвитку української молоді», «Молодіжний націоналістичний конгрес» та ін., усвідомлювали безперспективність політики В. Януковича й загрозу національній безпеці та демократичному вибору України. Свавілья правоохоронних органів сприяло активізації націоналістичних сил, членство яких переважно складалося з молоді. В авангарді Революції Гідності також перебували футбольні фанатські угруповання, які виявилися одними з найбільш організованих молодіжних спільнот.

Важливим підтвердженням активної ролі молоді у подіях Революції Гідності є результати соціологічних досліджень, які засвідчують значну частку молодих людей серед учасників протестного руху. За даними соціологічного моніторингу Фонду «Демократичні ініціативи» та Київського міжнародного інституту соціології, студенти та молодь віком до 35 років становили одну з найбільш чисельних груп учасників Євромайдану, особливо на початковому етапі протестів у листопаді–грудні 2013 року. Саме молоде покоління стало ініціатором перших масових зібрань після оголошення про призупинення євроінтеграційного курсу України [8,16].

Соціологічні опитування також засвідчили високий рівень громадянської мотивації молоді: серед ключових причин участі у протестах респонденти називали прагнення до європейського розвитку держави, протест проти корупції,

порушення прав людини та незгоду з авторитарними тенденціями влади. Водночас дослідники відзначають, що для значної частини молодих учасників Майдану протестна активність стала першою формою безпосередньої політичної участі, що сприяло формуванню сталих практик громадянської залученості у подальші роки.

Подальші дослідження громадянської активності засвідчили, що досвід участі у Революції Гідності став одним із чинників зростання волонтерського руху після 2014 року. За результатами соціологічних опитувань 2014–2021 років, саме молодь демонструвала найвищий рівень залучення до волонтерських і громадських ініціатив, що свідчить про трансформацію протестної мобілізації у довготривалу форму громадянської активності. Таким чином, емпіричні дані підтверджують, що молодіжний рух виступив не лише каталізатором протестів, а й основою формування нових моделей соціальної солідарності та громадянської участі в українському суспільстві [15].

Найбільш активною та організованою групою протестного руху стала студентська молодь. У 2013 р. студентство поступово перетворювалося на структурований рух, який у революційних умовах зазнавав інтенсивної політизації та активізації громадської діяльності. Створення Студентської координаційної ради Майдану як органу, що координував діяльність студентських організацій і виконував функцію захисту прав студентів, стало яскравим свідченням високого рівня самоорганізації молоді. Надалі Рада виконувала мобілізаційну функцію для захисту Майдану.

О. Кавилін наголошував, що рушійною силою Майдану стала освічена молодь і студенти, які вбачали перспективи розвитку України в інтеграції до Європейського Союзу [6, с. 104]. Попри різноманіття політичних і світоглядних

орієнтацій, у період Революції Гідності молодь продемонструвала здатність до координації спільних дій і функціонування як цілісна соціальна система.

Активізація подій на Майдані сприяла швидкій самоорганізації молоді з метою вирішення нагальних проблем протестувальників. Молодіжні громадські організації оперативно розгорнули волонтерську діяльність, яка згодом набула системного характеру під час російсько-української війни [6, с. 173]. Молодь об'єднувалася навколо великих добровольчих формувань, зокрема «Самооборони Майдану» та «Євромайдан SOS». Водночас більш радикалізована частина молоді вступала до лав націоналістичних організацій, таких як УНА-УНСО, «Білий молот», «Правий сектор». Саме представники цих організацій, переважно молоді віком 18–35 років, стали першими добровольцями у ході російсько-української війни.

Висновки. Проведене дослідження засвідчило, що молодіжний рух став одним із ключових чинників соціально-політичних трансформацій в Україні під час Революції Гідності 2013–2014 років. Активна участь молоді у протестних подіях сприяла формуванню нових моделей громадянської мобілізації, розвитку горизонтальних форм самоорганізації та посиленню суспільної солідарності.

Встановлено, що студентські та молодіжні організації виконували не лише мобілізаційну функцію, а й виступали комунікаційними платформами координації протестної та волонтерської діяльності. Самоорганізація молоді, заснована на спільних цінностях демократичного розвитку, європейської інтеграції та громадянської відповідальності, забезпечила швидке поширення протестної активності та підвищила ефективність громадської взаємодії в умовах суспільної кризи.

Аналіз показав, що участь молоді у Революції Гідності стала важливим чинником формування громадянської ідентичності та політичної суб'єктності нового

покоління українців. Набутий досвід колективної дії трансформувався у стійкі практики громадянської активності, що проявилися у розвитку волонтерського руху та суспільної мобілізації в наступні роки, зокрема в умовах російсько-української війни.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному осмисленні молодіжного руху як цілісного соціокультурного та політичного явища, що поєднало протестну мобілізацію, самоорганізацію та формування ціннісних орієнтирів молодого покоління. Узагальнення механізмів участі молодіжних організацій дозволило визначити їхню роль у трансформації громадянської активності та розвитку громадянського суспільства в Україні.

Перспективи подальших досліджень охоплюють:

- поглиблене вивчення ролі молодіжних організацій у розвитку політичної участі та громадянської активності в постмайданний період;
- аналіз взаємодії студентських, націоналістичних та євроінтеграційних рухів як чинника соціально-політичних трансформацій;
- комплексне дослідження механізмів самоорганізації молоді під час кризових суспільних подій;
- оцінку довгострокових наслідків участі молоді у протестних рухах для формування громадянської ідентичності та патріотичної свідомості.

Отже, роль молодіжного руху у трансформації українського суспільства під час Революції Гідності постає як ключовий приклад взаємодії молоді, громадської активності та соціально-політичних змін.

Список використаних джерел

1. Бень О. Т. Молодіжні громадські організації: концептуалізація поняття, функції, класифікація // Вісник ЛНУ. Серія соціологічна. Львів, 2008, Вип. 2, С. 338-346.
2. Гороховський Д., Михальський Ю., Клок В. Революція Гідності та її вплив на українську ідентичність. // Актуальні питання гуманітарних наук. 2025, Вип. 86, том 1, С. 30-36. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/86_2025/part_1/6.pdf (дата звернення: 23.12.2025).
3. Гуцалова М. В. Сучасні молодіжні організації в Україні: тенденції, проблеми та механізми участі в політичних процесах // Наукові праці. Політологія. 2012, Том 182, №170. URL: <https://politics.chdu.edu.ua/article/view/75655> (дата звернення: 23.12.2025).
4. Єрмоленко І. В. Роль молоді у формуванні молодіжної політики в Україні: виклики та можливості // Вісник НТУУ «КПІ»: Політологія. Соціологія. Право. 2023. Вип. 1(57). С. 15–28. DOI: [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2023.1\(57\).280796](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2023.1(57).280796)
5. Кавилін О. А. Динаміка політичної участі молоді в незалежній Україні // Гілея. Науковий вісник: збірник наукових праць. Київ: Видавництво «Гілея», 2015. Вип. 93 (2). С. 361–363.
6. Кавилін О. А. Інституціоналізація політичної молоді в сучасній Україні : дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Івано-Франківськ, 2016. 220 с.
7. Кавилін О. А. Політична участь молоді як важлива умова соціальних змін в суспільстві // Гілея. Науковий вісник: збірник наукових праць. Київ: Видавництво «Гілея», 2015. Вип. 94 (3). С. 415–418.
8. Київський міжнародний інститут соціології (КМІС). *Геополітичні орієнтації громадян: результати всеукраїнського опитування, 14–*

24 лютого 2015 р. [звіт]. – Київ, 2015. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=507&page=1> (дата звернення: 18.12.2025)

9. Крисаченко В. Фурункули Революції Гідності: тітушки, тушки і галайки [Електронний ресурс]. URL: https://dt.ua/SOCIUM/furunkuli-revolyuciyi-gidnosti-titushki-tushki-i-galayki-254187_.html (дата звернення: 23.12.2025).

10. Мозін, О. (2025). Концепції Майдану та Революції Гідності у зарубіжних виданнях // Acta De Historia & Politica: Saeculum XXI, (09), 38-46. <https://doi.org/10.26693/ahpsxxi2025.09.038>

11. Орленко М. Інституціоналізація молодіжних громадських організацій у сучасному політичному процесі України : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Миколаїв, 2016. 19 с.

12. Петрик С. А. Вплив політичних криз і революційних подій на політичну культуру українського суспільства. // Український політико-правовий дискурс, 2025, (15). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17250429>

13. Родінова Н. Л. Трансформація української культурної ідентичності в контексті Революції Гідності. // Вісник гуманітарних наук, 2025, (11). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17232625>

14. Свиридов К. Політична активність студентської молоді: чинники та принципи // Політологічний вісник. 2014. Вип. 72. С. 409–420.

15. Таран М. В. Участь української молоді у волонтерському русі після Революції Гідності (за даними соціологічних досліджень 2014-2021 рр.). // Розвиток науки у світі, що змінюється: матеріали I-ї Міжнародної науково-практичної конференції. НПК «Sci-conf.com.ua». Львів, Україна. 2026. С. 658-664. URL: https://www.researchgate.net/profile/halchenko-volodymyr/publication/400063782_analiz_vplivu_giberelinovoi_kisloti_na_rist_i_roz

vitok_melissa_officinalis_1/links/6975ea852fd82c12a6f80d10/analiz-vplivu-giberelinovoi-kisloti-na-rist-i-rozvitok-melissa-officinalis-1.pdf#page=658 (дата звернення: 18.12.2025)

16. Фонд «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва». *Майдан-2013: хто стоїть, чому і за що?* [звіт]. – Київ, 2013. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://dif.org.ua/article/maydan-2013-khto-stoit-chomu-i-za-shcho> (дата звернення: 18.12.2025).

17. Krapfl, J. та Burgsdorff von, E.K. Євромайдан України та Революція гідності, через десять років // Канадські слов'янські папери: *Revue Canadienne des Slavistes*, 2023, 65 (3-4), 325-334. DOI: <https://doi.org/10.1080/00085006.2023.2293420>

18. Kryvachuk L. Youth policy in Ukraine (1991–2023): genesis, development, modern trends // *Youth in Central and Eastern Europe*. 2023. Vol. 10, № 16. P. 58–70. DOI: <https://doi.org/10.24917/ycee.10365>

19. Palagnyuk Y., Faichuk O., Kostieva T., Soloviova A., Say D. Youth Engagement in Civil Society Development in Ukraine: Problems and Solutions. *Public Administration and Regional Development*. 2024. № 23. P. 157–176. DOI: <https://doi.org/10.34132/pard2024.23.09>

20. Yurkiv Y., Krasnova N. Civil Socialization of Youth in the Conditions of the Postmodern Information Society. *Postmodern Openings*. 2021. Vol. 12, № 1. P. 74–90. DOI: <https://doi.org/10.18662/po/12.1/246>